

Vidensopsamling - Evaluering af implementering af Very Brief Advice metoden (VBA) i Region Hovedstaden

For at understøtte kommunernes rygestopindsatser, blev det med "Plan for en styrkelse af forebyggelsesområdet i Region Hovedstaden" i marts 2019 besluttet, at hospitalerne systematisk skal opspore og henvise borgere til kommunale rygestoptilbud.

Formålet med evalueringen er at undersøge, hvordan det er gået i de to år, efter at Very Brief Advice (VBA) metoden blev implementeret i Region Hovedstaden d.01.01.2020. Vi ønsker at besvare:

o Hvor godt er VBA-metoden blevet implementeret på hospitalerne?

o Hvad sker der i kommunerne efter henvisning af de rygende patienter?

Konklusioner vedr. implementering af VBA-metoden i Region Hovedstaden

På trods af omfattende indsats fra regionens side kan implementeringen af VBA-metoden aktuelt ikke siges at være i mål. Det må bemærkes, at implementering af rygestoptilbud og -samtaler altid har været vanskelig og underprioriteret i sundhedsvæsenet, selvom rygestop er en central og ekstremt billig behandling af patienterne.

1. Efter at VBA-samtalen og en nemmere registrering i den elektroniske patientjournal Sundhedsplatformen er blevet indført, er der på to år sket næsten en fordobling i antal henvisninger fra hospitalerne til kommunal rygestoprådgivning. I gennemsnit henviser hvert hospital dog mindre end tre patienter om ugen til kommunal rygestoprådgivning, svarende til mindre end 1 % af de voksne patienter der ryger. Så der er fortsat stort potentiale for forbedring.

2. Få afdelinger og hospitaler står for de fleste henvisninger til kommunal rygestoprådgivning.

3. Belastning af hospitalerne pga. COVID-19-krisen, personale manglen og sygeplejerske strejken har muligvis påvirket brugen af VBA-metoden, men det faktum, at de allerfleste ansatte slet ikke kender VBA-metoden, og at et fåtal af dem, der kender den bruger den, tyder på, at det er selve implementeringen, der ikke er lykkedes efter hensigten.

4. Erfaringer viser, at hvis der investeres i et tæt samarbejde mellem særlige hospitalsafdelinger og kommunen, og hvis VBA-metoden prioriteres og sundhedspersonalet oplæres, så er vellykket implementering mulig på hospitalsafdelingerne. Dette vil resultere i stigning i antal henvisninger.

Very Brief Advice

VBA er en ikke-konfronterende hurtig henvisningsmetode der tager ca. 30 sekunder og beskrives som en kort opportunistisk intervention, designet til at kunne benyttes af frontpersonale i næsten alle møder med en rygende patient eller borger. Vha. tre enkle trin afklares det, om en borger, der ryger, ønsker at blive kontaktet af en rygestoprådgiver:

1. Spørg til rygestatus
2. Oplys om, at rådgivning øger chancen for rygestop
3. Henvi til kommunal rygestoprådgivning

5. Samarbejdet omkring VBA fungerer rigtig godt i kommunerne, der hurtigt ringer de henviste rygende borgere op, får fat i de fleste, hvorefter størstedelen af borgeme takker ja til at få støtte til rygestop, f.eks. på de kommunale rygestophold.

6. Knap halvdelen af kommunerne oplyser, at de ikke har oplevet, at implementeringen af VBA-metoden har været en hjælp i deres rygestoparbejde, formodentlig fordi de ikke har oplevet en stigning i antal af henviste rygende borgere til deres kommune.

Anbefalinger

Hvis man ønsker at optimere implementeringen af VBA-metoden, har vi på baggrund af denne rapport følgende anbefalinger til hospitalerne:

o Hospitalsdirektørerne og ledelserne på alle (eller evt. udvalgte) afdelinger skal forpligte sig til at prioritere VBA-metoden.

o Der bør være ensartede retningslinjer for implementering af VBA-metoden.

o Der bør være intensiveret ledelsesmæssig opmærksomhed på VBA-metoden på afdelingerne.

o Der bør sikres systematisk og kontinuerlig oplæring af personalet, klar ansvarsfordeling samt klare retningslinjer for arbejdsgangene.

o Hospitalerne kan med fordel investere i et tæt samarbejde med omkringliggende kommuner og dermed få hjælp eller sparring til oplæring i og fastholdelse af VBA-metoden.

o Det bør overvejes, om der er noget ved VBA-samtalen, der skal justeres, og personale med erfaring i metoden

bør inddrages i justeringerne, før man intensiverer brug af metoden.

o Det skal være nemt og hurtigt at henvise, og personalet skal oplæres i, hvordan man sender en henvisning til kommunen.

o Der kan arbejdes mere med optimeringen af den elektroniske del, og relevant personale, der arbejder med metoden på afdelingerne, bør inddrages i udviklingen.

Alle sundhedsprofessionelle, men især læger, hvis ord har den største betydning for rygestop, bør fortsat opfordre alle deres rygende patienter til rygestop. Sundhedspersonale, der er øvede i at tale om rygning med deres patienter, bør ikke undlade at gøre dette. I stedet bør VBA-metoden ses som et supplement til eksisterende samtaler om rygning. Metoden kan f.eks. benyttes, når tiden er meget knap, af sundhedspersonale, der ikke er rutineret i at italesætte rygning overfor patienterne eller af personale, der gerne vil undgå konfrontationer omkring rygning.

VBA-samarbejdet fungerer godt i kommunerne. Erfaringer fra Københavns og Frederiksberg kommuner viser, at kommunens rygestoprådgivere kan øge rekrutteringen til de kommunale rygestoptilbud ved at indgå et tættere samarbejde med det lokale hospital eller bestemte afdelinger. Hvis man ønsker at optimere implementeringen af VBA-metoden, har vi på baggrund af denne rapport følgende anbefalinger til kommunerne:

o Kommunen kan med fordel investere i et tæt samarbejde med bestemte afdelinger på det lokale hospital, og dermed øge rekrutteringen til de kommunale rygestoptilbud.

o Forudsætningen for et styrket samarbejde mellem kommune og hospital er, at der afsættes tid og ressourcer både på hospitalet og i kommunen.

VBA-metoden er ikke evidensbaseret. Derfor er det vigtigt, at VBA-metodens effekt dokumenteres.

[Læs mere i den fulde rapport her.](#)

Vigtige positive fund:

- Antallet af rygende borgere der henvises fra hospitalerne til rygestoprådgivning i kommunen, er næsten fordoblet over to år (men vi kan ikke med sikkerhed sige om det skyldes indførelsen af selve VBA-samtalen).
- Der er en tendens til fortsat stigning i antal henvisninger fra hospitalerne til rygestoprådgivning i kommunen.
- Hjerter-lunge afdelinger på to hospitaler hvor kommunen og afdelingsledelserne har prioriteret VBA-metoden og investeret ressourcer viser, at implementering af metoden kan lykkes.
- Knap halvdelen af kommunerne har oplevet en stigning i antal henviste borgere fra hospitalerne til rygestoprådgivning.
- I de fleste tilfælde ringer de kommunale rygestoprådgivere til de henviste borgere inden for få dage og får kontakt med de fleste henviste rygende borgere, og størstedelen af disse tager imod kommunens tilbud om hjælp til rygestop.

Vigtige negative fund:

- Mange afdelinger og hospitaler henviser aktuelt næsten ikke til kommunal rygestoprådgivning.
- I gennemsnit henvises mindre end tre rygende patienter pr. hospital pr. uge til kommunal rygestoprådgivning. Altså en brøkdel (under 1 %) af alle voksne rygende patienter.
- De allerfleste (84%) ansatte med patientkontakt på hospitalerne i regionen, har ikke kendskab til VBA-metoden.
- Én ud af ti hospitalsansatte sundhedsprofessionelle, der har kendskab til VBA-metoden, finder, at den har været en hjælp i samtalen med den rygende patient.
- Kun fire ud af ti kommuner oplyser, at de synes at VBA-metoden har været en hjælp i deres rygestoparbejde.